10. SINIF COĞRAFYA DERSİ

2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

2. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: ***10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir.***

1. Aşağıda Dünya nüfus yoğunluğu haritası verilmiştir.

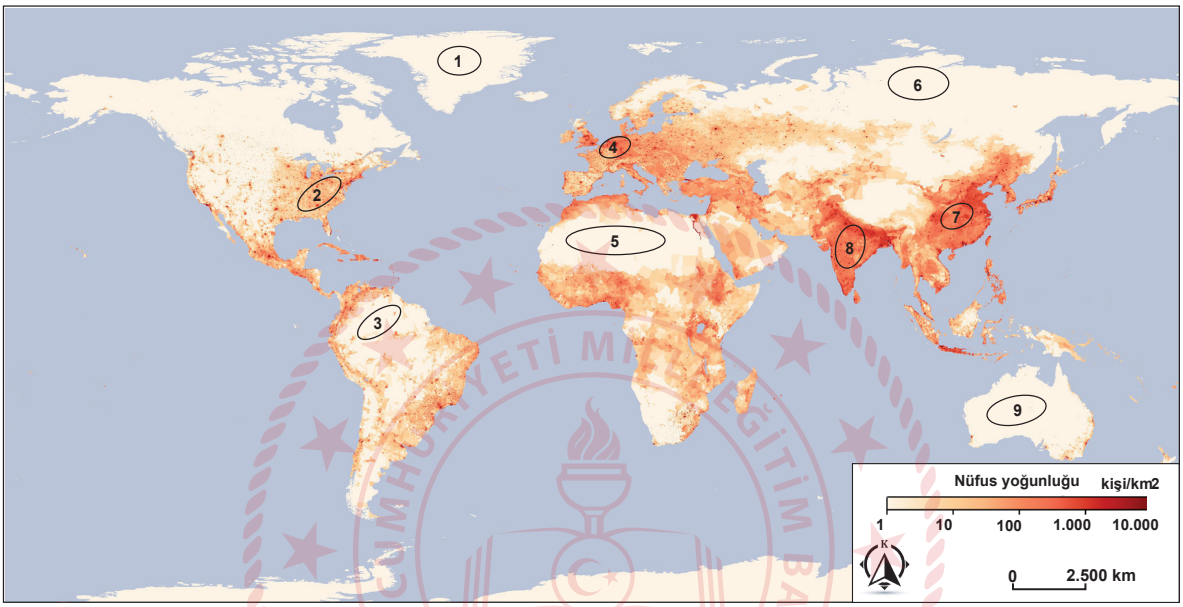

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, haritada numaralandırılan alanların doğal ve beşerî özelliklerine göre cevaplayınız.

a) 1 ve 6 numaralı alanlar düşük ..... nedeniyle ..... nüfusludur.

b) 2 ve 4 numaralı alanlar ..... faaliyetlerinin gelişmişliği nedeniyle ..... nüfusludur.

c) ..... ve ..... numaralı alanlar iklim şartlarının kurak geçmesi nedeniyle ..... nüfusludur.

ç) Nüfus yoğunluğu km^2 ye 1000'den fazla kişi düşen alanlar ..... , ... ve ..... dir.

d) ..... numaralı alanda yüksek sıcaklık ve nem koşulları ile gür ormanların varlığı nüfusun seyrek olmasında etkili olmuştur.

Kazanım: 10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.

2. Aşağıda K ülkesinin 2023 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

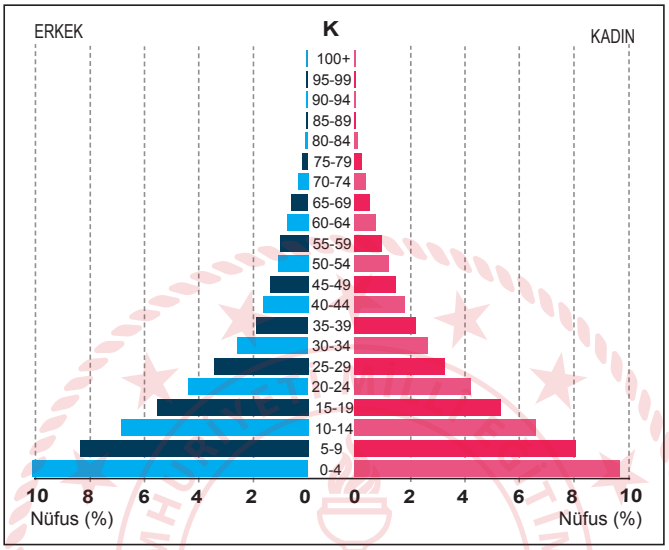

Buna göre K ülkesinin nüfus yapısı hakkında bilgi veriniz.

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır. Bu tablolardaki örnek senaryolarda yer alan sorulardan bazıları tek, bazıları ise birden çok kazanıma erişme durumunu yoklamaktadır.

NOT: Konu soru dağılım tabloları öğretim programında yer alan tüm kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmış ancak tabloda sadece soru sorulması planlanan kazanımlara yer verilmiştir.

Coğrafya Dersi Öğretim Programı'na ve Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne aşağıdaki karekodları okutarak ulaşabilirsiniz.

Coğrafya Dersi Öğretim Programı

Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği

10. SINIF 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI VE ÖRNEK SENARYOLAR

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğin benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak
için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

10. SINIF COĞRAFYA DERSİ
2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 1

Ünite	Kazanımlar	Soru Sayısı
DOĞAL SİSTEMLER	10.1.15. Bitki toplulukları ve türlerini genel özelliklerine göre sınıflandırır. 10.1.16. Bitki topluluklarının dağılışı ile iklim ve yer şekillerini ilişkilendirir.	1
BEŞERÎ SİSTEMLER	10.2.2. İstatistiki verilerden yararlanarak dünya nüfusunun tarihsel süreçteki değişimine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	1
	10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir.	1
	10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.	1
	10.2.6. Türkiye'de nüfusun dağılışını, nüfusun dağılışında etkili olan faktörler açısından değerlendirir.	1

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
3 soru	*Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *1, 3 ve 4. sorular*
2 soru	*Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *2 ve 5. sorular*

COĞRAFYA 10

1. SINAV

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 1

Kazanım: 10.1.15. Bitki toplulukları ve türlerini genel özelliklerine göre sınıflandırır.
10.1.16. Bitki topluluklarının dağılışı ile iklim ve yer şekillerini ilişkilendirir.

1. Aşağıda verilen görseldeki yer şekilleri profili üzerinde, bitki topluluklarının değişimi gösterilmiştir.

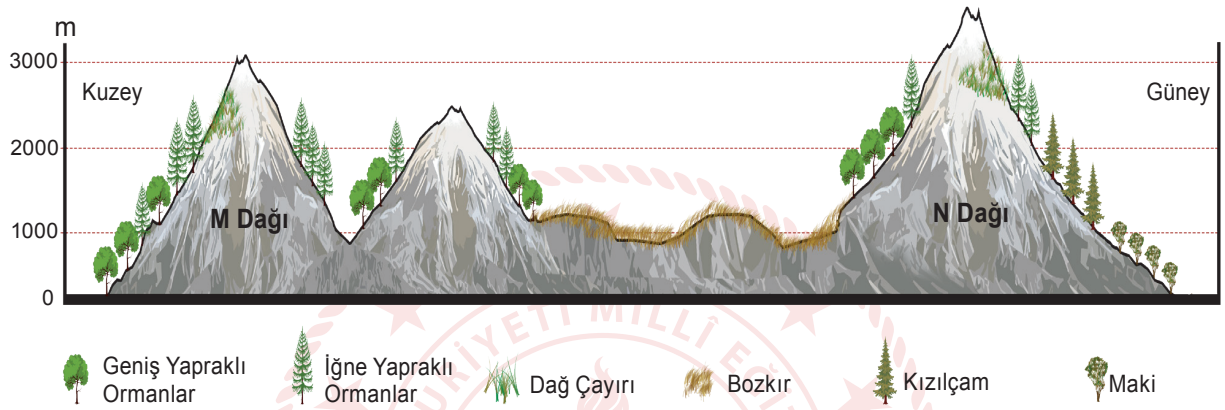

a. Görseldeki bitkilerden hangilerinin ot topluluğuna ait olduğunu yazarak ot topluluklarının genel yaşam koşulları hakkında bilgi veriniz.

b. M dağının kuzey yamacında 1000 m'ye kadar olan yükseklikte geniş yapraklı ormanlar, N dağının güney yamacında ise 1000 m'ye kadar olan yükseklikte makiler görülmektedir.

Bu durumun görülmesinin nedenini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 10.2.2. İstatistiki verilerden yararlanarak dünya nüfusunun tarihsel süreçteki değişimine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

2. Dünya nüfusunda, nüfus sıçraması diye tabir edilen belirgin artışların olduğu dönemler yaşanmıştır.

Birinci sıçrama, insanların alet yapmayı keşfetmesiyle gerçekleşmiştir. İnsanların yaptıkları aletlerle yabani hayvanlara karşı mücadele etmeye, onları avlama olanaklarını artırarak daha iyi beslenmeye başlamaları nüfusu artırmıştır.

İkinci sıçrama, tarıma ve yerleşik hayata geçilmesiyle gerçekleşmiştir. İnsanların yerleşik hayata geçerek hayvanları evcilleştirmesi ve tarımsal üretimle beslenme imkânlarının artması, nüfusun artmasını sağlamıştır.

Üçüncü sıçrama, Sanayi Devrimi sonrasında gerçekleşmiştir. Bu dönemde başlayan sanayileşme süreci beslenme ve barınma imkânlarını artırmıştır. Gelişen teknoloji ve bilim sayesinde hastalıklarla daha iyi mücadele edilmeye başlanması, ölümleri azaltıp ortalama yaşam süresini yükseltmiştir. Bu durum, devam eden doğum oranlarıyla birlikte dünya nüfusunun artmasına neden olmuştur.

a. Parçada bahsedilen sıçrama dönemlerinin üçünde de nüfus artışını sağlayan ortak özellik nedir?

b. Sizce günümüzde de dünya nüfusunda sıçrama yaşanabilir mi? Gerekçeleri ile açıklayınız.

SENARYO 1

Kazanım: 10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir.

3. Aşağıdaki dünya nüfus yoğunluğu haritasında bazı alanlar numaralanarak gösterilmiştir.

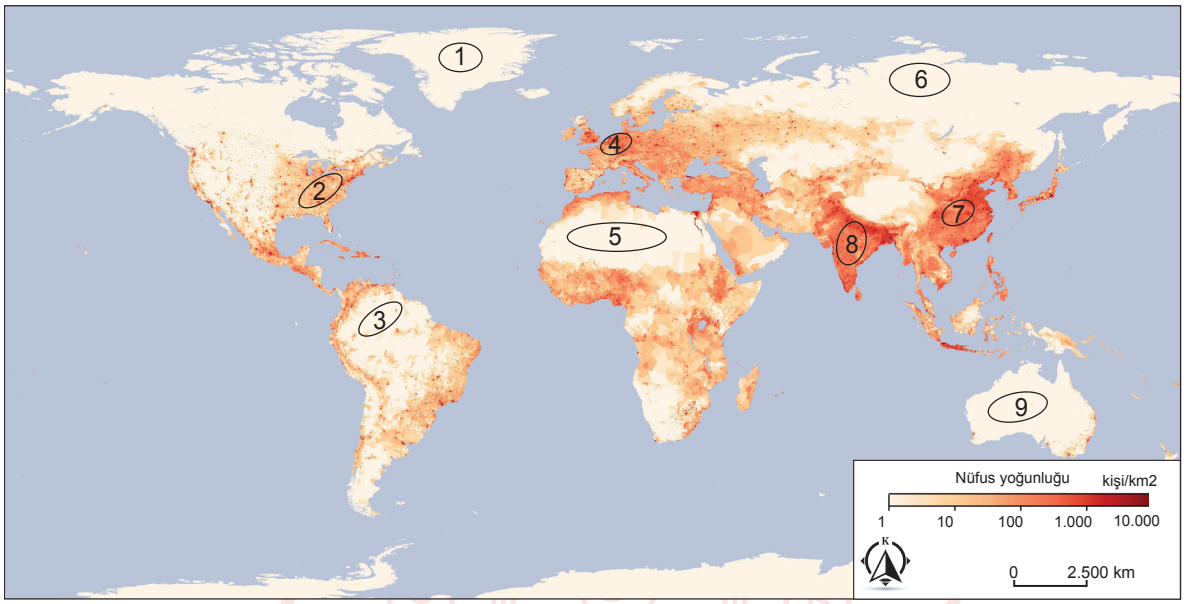

Buna göre numaralanmış alanlardaki nüfus yoğunluğunun az ya da çok olma nedenlerini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.

4. Aşağıda bir ülkenin 2023 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

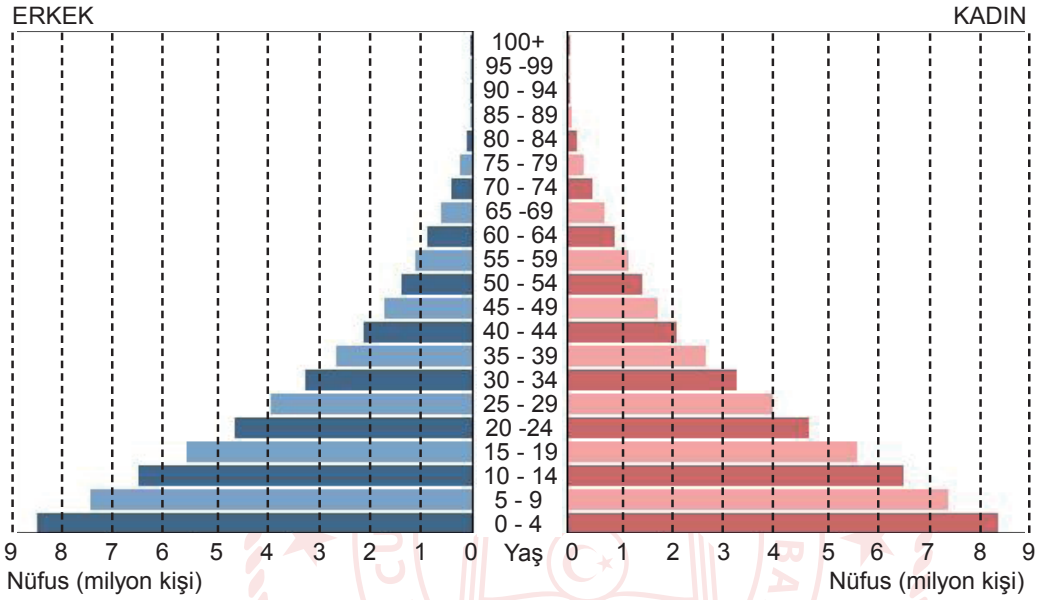

Piramitteki verilerden hareketle bu ülkenin nüfus yapısı hakkında bilgi veriniz.

SENARYO 1

Kazanım: 10.2.6. Türkiye'de nüfusun dağılışını, nüfusun dağılışında etkili olan faktörler açısından değerlendirir.

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfusun yoğun olduğu bazı alanlar numaralanarak gösterilmiştir.

Doğal ve beşeri faktörlerin numaralanmış alanlarda nüfus yoğunluğu üzerindeki etkisini açıklayınız.

10. SINIF COĞRAFYA DERSİ
2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 2

Ünite	Kazanımlar	Soru Sayısı
DOĞAL SİSTEMLER	10.1.17. Türkiye'deki doğal bitki topluluklarının dağılışını yetişme şartları açısından analiz eder.	1
BEŞERÎ SİSTEMLER	10.2.1. İstatistiki verilerden yararlanarak nüfus özellikleri ve nüfusun önemi hakkında çıkarımlarda bulunur.	1
	10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir.	1
	10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.	1
	10.2.5. Türkiye'de nüfusun tarihsel seyrini sosyal ve ekonomik faktörler açısından değerlendirir.	1
	10.2.6. Türkiye'de nüfusun dağılışını, nüfusun dağılışında etkili olan faktörler açısından değerlendirir.	1

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
3 soru	*Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *1, 3 ve 4. sorular*
3 soru	*Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *2, 5 ve 6. sorular*

1. SINAV

COĞRAFYA 10

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 10.1.17. Türkiye'deki doğal bitki topluluklarının dağılışını yetişme şartları açısından analiz eder.

1. Makiler; deniz seviyesinden itibaren Akdeniz kıyı kuşağında ortalama 1000 m'ye, Ege kıyı kuşağında ortalama 800 m'ye, Marmara'nın kıyı kuşağında ise ortalama 500 m'ye kadar görülmektedir.

Buna göre makilerin Akdeniz, Ege ve Marmara kıyılarında farklı yükseltilerde görülmesinin nedenini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.2.1. İstatistiki verilerden yararlanarak nüfus özellikleri ve nüfusun önemi hakkında çıkarımlarda bulunur.

2. Aşağıdaki tabloda üç ülkenin 2021 yılındaki nüfuslarının yaş gruplarına göre dağılım oranları verilmiştir.

Ülkeler	0 - 14 Yaş %	15 - 64 Yaş %	65 + Yaş %
Senegal	45	52	3
Çin	17	70	13
Almanya	11	67	22

a. Buna göre hangi ülkenin nüfus artış hızının düşük olması nedeniyle gelecekte nüfus sorunu yaşama ihtimali diğerlerine göre daha yüksektir? Gerekçeleriyle açıklayınız.

b. Senegal'de 0 - 14 yaş nüfusun genel nüfusa oranının yüksek olmasının hangi olumsuz etkileri olabilir? Yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir

3. Aşağıdaki dünya nüfus yoğunluğu haritasında bazı alanlar numaralanarak gösterilmiştir.

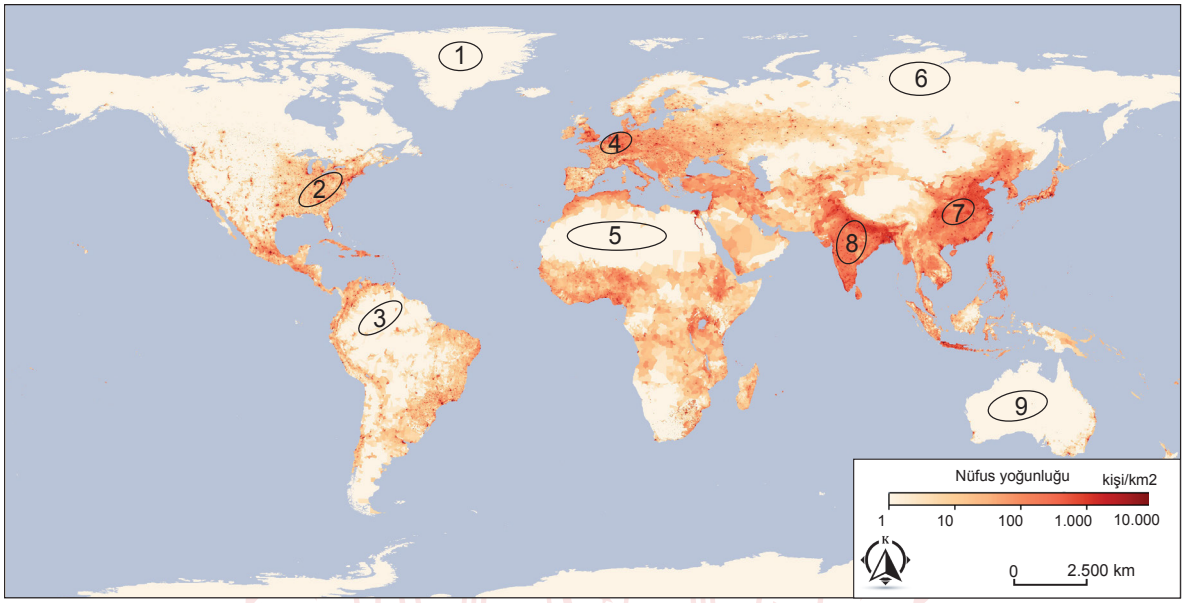

Buna göre numaralanmış alanlardaki nüfus yoğunluğunun az ya da çok olma nedenlerini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.

4. Aşağıda bir ülkeye ait 1980 ve 2020 yıllarındaki nüfus piramitleri verilmiştir.

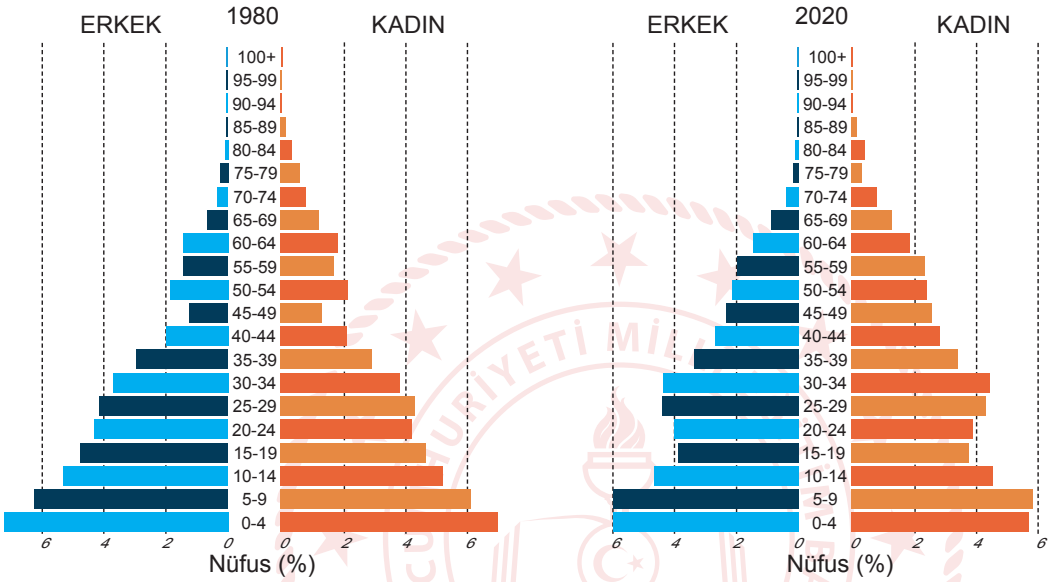

Buna göre 1980 ve 2020 yılları arasında ülkenin nüfus yapısında yaşanan değişimleri yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.2.5. Türkiye'de nüfusun tarihsel seyrini sosyal ve ekonomik faktörler açısından değerlendirir.

5. Aşağıda Türkiye'nin 1935 ve 2000 yılları arasındaki nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

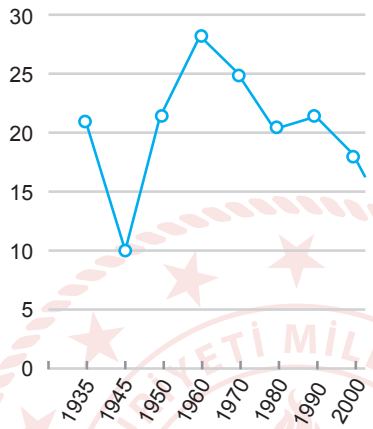

Türkiye'de 1945 yılında nüfus artış hızının çok düşük ve 1960 yılında ise nüfus artış hızının çok yüksek olmasının ortak nedenlerinden biri 2. Dünya Savaşı'nın etkileridir.

Buna göre 2. Dünya Savaşı'nın, Türkiye'nin nüfus artış hızı üzerindeki etkisini açıklayınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.2.6. Türkiye'de nüfusun dağılışını, nüfusun dağılışında etkili olan faktörler açısından değerlendirir.

6. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfusun yoğun olduğu bazı alanlar numaralanarak gösterilmiştir.

Doğal ve beşeri faktörlerin numaralanmış alanlarda nüfus yoğunluğu üzerindeki etkisini açıklayınız.